

Pioneers of Plastic Surgery

K.W. Marck

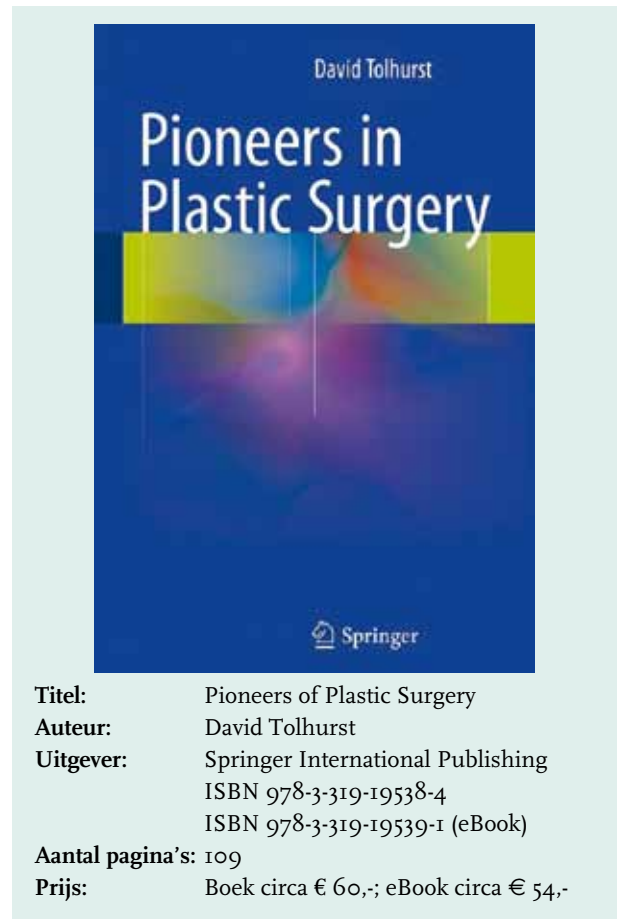
Pioneers in Plastic Surgery verdient een bespreking om meerdere redenen. Laat ik met een triviale beginnen. Het boek is geconcipieerd op vaderlandse bodem, en wel in de jaren tachtig van de vorige eeuw in wat in die tijd in Rotterdam 'het Dijkzigt' heette. Daar werkte toen de auteur, David Tolhurst, vanaf 1973 tot 1988 als staf lid op de afdeling waar Barend Haeseker werd opgeleid tot plastisch chirurg. Ze deelden hun belangstelling voor de geschiedenis van ons vak, en meenden dat een boek over diegenen die daarin een belangrijke plaats hebben, nu eindelijk eens geschreven moest worden. Tolhurst werd in 1988 in Leiden benoemd tot hoogleraar. In 1991 stak hij om redenen die hieronder worden uiteengezet de Noordzee weer over naar zijn tweede vaderland, Engeland. Zijn eerste is Nieuw-Zeeland, een waar broeinest voor plastisch chirurgen, gezien het boek dat nu wordt besproken.

Zoals de titel al aangeeft gaat dit boek over (plastisch) chirurgen die baanbrekend werk hebben verricht op reconstructief-chirurgisch gebied. De auteur heeft uit de vele namen die de geschiedenis van ons vak met zich meedraagt er zestien geselecteerd. Van hen worden korte persoonschetsen gegeven die niet zozeer ingaan op de chirurgisch-technische verdiensten van de geportretteerde, maar veeleer op de persoonlijkheid, de vaak aanwezige andere talenten, en de mooie verhalen die over hen de ronde gingen, ... en nu weer gaan.

Het boek is opgebouwd naar anciënniteit. Uit de eerste bloeitijd van de plastische chirurgie, de periode 1820-1870, zijn Dieffenbach en Fergusson gekozen, terwijl de veertien overige vignetten, een woord dat 'zeer kort verhaal' betekent en goed past bij deze biografische schetsen, gaan over plastisch chirurgen die in de eerste helft van de twintigste eeuw hun pionierswerk hebben verricht.

Voor mij onbekend was Sir William Fergusson (1808-1877), een Schot die faam maakte in Londen, onder andere door zijn snelheid van opereren. Hij kon een been amputeren, de wond sluiten en een verband aanbrengen binnen drie-en-een-half minuut. Ook was hij een zeer goed schisisoperateur, en deelde hij het vissen met vliegjes en het erepredicaat *Sir* met de latere Gillies. Onduidelijk blijft evenwel welk baanbrekend werk Fergusson heeft verricht.

Een relatief lange bijdrage gaat over John Staige Davis (1872-1946). Onderhoudend wordt verteld over de jeugd jaren van Davis te midden van de Sioux indianen. Ook wordt veel aandacht besteed aan zijn latere gezinsleven, dat duidelijk minder spannend was. In 1909 besloot Davis, opgeleid tot algemeen chirurg, om zich alleen nog maar bezig te houden met plastische chirurgie, waarmee hij de eerste full time plastisch chirurg ooit werd. De ondertitel van het vignet luidt

Titel: Pioneers of Plastic Surgery
Auteur: David Tolhurst
Uitgever: Springer International Publishing
 ISBN 978-3-319-19538-4
 ISBN 978-3-319-19539-1 (eBook)
Aantal pagina's: 109
Prijs: Boek circa € 60,-; eBook circa € 54,-

dan ook *The first real plastic surgeon*. Davis is bekend geworden door zijn encyclopedische boek *Plastic Surgery: Its Principles and Practice* (1919), het eerste boek in de Verenigde Staten over plastische chirurgie. De uitgave werd door de chirurgische coryfeeën in zijn omgeving, onder wie Halsted, bepaald niet gewaardeerd. Wat verbeeldde hij zich wel. Zijn loopbaan in het John Hopkins Hospital in Baltimore verliep dan ook moeizaam. Hij kreeg decennia lang geen bedden toegewezen, en pas op zijn zeventigste, in 1942, kreeg hij een benoeming: 'Hoofd van de Afdeling Plastische Chirurgie', maar nog altijd zonder bedden. Deze loopbaan heeft hem duidelijk ingenomen voor de auteur van het boek, want die schrijft: "As I reflect on my days in the oldest university of the Netherlands, where I was lured with promises that never materialised, the reader may begin to understand my fascination and sympathy for this gentlemanly pioneer".

Het hoofdstuk over František Burian (1881-1965) is een prachtverhaal. Geboren en getogen in Praag, heeft hij zichzelf niet alleen ontwikkeld tot een voortreffelijk plastisch chirurg, maar tot veel meer. Met een samenvatting hier doe

ik de schrijver en zijn boek tekort. Maar wel wil ik kwijt dat de relatief onbekende Burian, klein van stuk, misschien de grootste was van alle beschreven helden. Oordeelt u zelf!

Tolhurst en Haeseker zijn beiden (deels) in Engeland opgeleid, en dat verklaart dat in deze selectie alle vier voormannen van de Engelse plastische chirurgie, Gillies, Kilner, McIndoe en Mowlem zijn opgenomen. Alleen Kilner was Engelsman, de anderen waren afkomstig uit Nieuw-Zeeland. Het levert een fraai beeld op hoe vanuit de oorlogschirurgie, en de vrijwel ongelimiteerde mogelijkheden om te experimenteren die hiermee samengingen, zich moeizaam een nieuw chirurgisch specialisme in Engeland ontwikkelde. Tegelijkertijd wordt in dit boek, impliciet, duidelijk gemaakt dat Engeland daarin zeker geen voortrekkersrol vervulde.

Het is jammer dat er geen hoofdstuk is gewijd aan Paul Tessier, de pionier van de craniofaciale chirurgie. De reden hiervoor, vermeld in de inleiding over de twintigste eeuw, is dat Tessier (1917-2008) in al zijn bescheidenheid de auteur in een gesprek had gezegd dat hij niet wilde dat iemand ooit over zijn leven zou schrijven. En zo heeft Paul Tessier, volkomen terecht, toch een plaats gekregen in dit boek.

Alle zestien geportretteerden zijn ook terug te vinden in de in 2012 verschenen *Canon van de plastische chirurgie*. Hierin vinden we de hand terug van Barend Haeseker, die door Tolhurst wordt betiteld als 'perhaps the world's leading

historian on the subject of plastic surgery'. Toch bestaat er nauwelijks overlap tussen beide boeken. *Pioneers in Plastic Surgery* is een uitstekend boek voor iedereen die zich een avond lang, bij een knapperend haardvuur en met een goed glas bij de hand, wil amuseren met prachtige verhalen over zestien mannen die veel, en soms wat minder, hebben betekend in de ontwikkeling van ons mooie vak. Het boek kent geen literatuurverwijzingen, maar wel een index op naam, van personen en titels van boeken en tijdschriften. Ieder vignet heeft een illustratie met het portret van de gelauwerde. Zijn er dan helemaal geen minpunten van dit boek te nemen? Jazeker. De tekst is onvoldoende gecorrigeerd. Dit heeft geresulteerd in wonderlijke fouten, zelfs in titels. Ferguson terwijl het Fergusson moet zijn. Blair leefde van 1811-1955, en dat is best lang. De Utrechtse hoogleraar Anton Freiherr von Eiselsberg heet in het boek Freiherr Von Einelsbert en Otto Lanz noemde het apparaat om huidtransplantaten mee in te snijden 'Hautschlitzapparat' en niet 'Hautschlittsapparat', om de meest opvallende te noemen.

CORRESPONDENTIEADRES

Dr. K.W. Marck

E-mail: k.marck@chello.nl

De Pölle 24, 9084BT Goutum